

5.1. Kernboodschap

5.1.1. Gezondheidstoestand

78% van de bevolking vanaf 15 jaar beoordeelt de eigen gezondheidstoestand als goed tot zeer goed.

78% van de bevolking vanaf 15 jaar beoordeelt de eigen gezondheidstoestand als goed tot zeer goed, terwijl 22% zich minder goed voelt. In deze laatste groep zijn de vrouwen meer vertegenwoordigd dan de mannen en inwoners van het Brussels en Waals Gewest meer dan inwoners van het Vlaams Gewest. Naarmate de leeftijd stijgt, beoordelen meer personen de eigen gezondheid als onbevredigend. Het behoren tot een lagere sociaal-economische categorie hangt samen met een negatieve inschatting van de gezondheid.

50 % van de bevolking lijdt aan een of meerdere ziekten of chronische aandoeningen (gewrichtspijnen, rugpijnen, hart- en vaatziekten, allergieën,...). 26% van de bevolking lijdt aan minstens twee aandoeningen.

50 % van de bevolking lijdt aan een of meerdere ziekten of chronische aandoeningen (gewrichtspijnen, rugpijnen, hart- en vaatziekten, allergieën,...). 26% van de bevolking lijdt aan minstens twee aandoeningen. Vrouwen hebben meer frequent aandoeningen dan mannen. De prevalentie van aandoeningen en meer specifiek, de prevalentie van co-morbiditeit, neemt sterk toe met de leeftijd. Rokers hebben meer frequent aandoeningen dan niet rokers en ook co-morbiditeit komt bij hen vaker voor.

Een kwart van de bevolking zegt last te hebben van één of meerdere langdurige ziektes of aandoeningen. Bij de bevolking van 15 jaar en ouder vormen stoornissen in de gehoorfunctie (7%) en beperkingen in de mobiliteit (6%) de twee voornaamste oorzaken van beperkingen.

25% van de bevolking zegt last te hebben van één of meerdere langdurige ziektes of aandoeningen. Bij ongeveer een vierde van hen stoort dit hen voortdurend in hun dagelijkse bezigheden en 15% van hen is erdoor verplicht af en toe of zelfs voortdurend het bed te houden. Bij de bevolking van 15 jaar en ouder vormen stoornissen in de gehoorfunctie (7%) en beperkingen in de mobiliteit (6%) de twee voornaamste oorzaken van beperkingen. Specifiek bij de bevolking van 65 jaar en ouder ligt deze volgorde omgekeerd 27% van de personen geeft aan te lijden aan beperkingen in mobiliteit en 20% aan stoornissen in de gehoorfunctie

Slechts 14% van de bevolking heeft geen enkele gezondheidsklacht. 50% van de bevolking laat meer dan 5 klachten optekenen.

Op basis van een lijst van 23 mogelijke klachten, blijkt dat de bevolking in België gemiddeld 5,7 klachten heeft gerapporteerd. 50% van de bevolking laat meer dan 5 klachten optekenen. Slechts 14% van de bevolking heeft geen enkele klacht. Vrouwen melden gemiddeld meer gezondheidsklachten (gemiddeld 6,5 klachten) dan mannen (5 klachten) en oudere personen meer dan jongere (oudste leeftijdscategorie: 6,9 klachten, jongste leeftijdscategorie 4,8 klachten). Rokers hebben meer klachten dan niet rokers, inwoners van het Brussels en het Waals Gewest meer dan inwoners van het Vlaams Gewest

41% van de bevolking van 18 jaar en ouder heeft een overgewicht, hiervan is 11% echt zwaarlijvig. 30% van de zwaarlijvigen geven aan niet te willen vermageren, noch hun gewicht op peil te willen houden.

30% van de bevolking van 18 jaar en ouder heeft een overgewicht, 11% is echt zwaarlijvig (14% in het Vlaams Gewest, 10% in het Vlaams en het Brussels Gewest). Overgewicht en zwaarlijvigheid vormen een groter probleem in de laagste opleidings- en inkomenscategorieën. Ondergewicht is vooral een probleem bij vrouwen jonger dan 35 jaar en is frequenter probleem in het Brussels Gewest dan in de andere gewesten. 61% van de bevolking let op de lijn. Bij vrouwen is dat 70%. De wens om te vermageren hangt niet steeds samen met de aanwezigheid van overgewicht : 6% van de personen met een ondergewicht wenst nog te vermageren; datzelfde geldt voor 15% van de personen met een normaal gewicht. Daarentegen geeft 30% van de zwaarlijvigen aan niet te willen vermageren, noch hun gewicht op peil te willen houden.

Op lange termijn heeft roken een negatieve impact op het behoud van het gebit.

11% van de bevolking blijkt over geen eigen tanden meer te beschikken. 9% leeft nu met een kunstgebit. Roken heeft een nefaste invloed op het gebit : zware rokers hebben vaker een kunstgebit, een deelprothese of helemaal geen gebit meer dan niet rokers.

Er zijn aanwijzingen voor psychische gezondheidsproblemen bij één derde van de bevolking. Vrouwen rapporteren 1,6-maal meer depressie dan mannen en het gebruik van psychotropica ligt er 2 maal hoger.

Er zijn aanwijzingen voor psychische gezondheidsproblemen bij één derde van de bevolking. Dit percentage is lager in het Vlaams Gewest (28%) dan het Brussels (37%) en Waals Gewest (35%). Vrouwen rapporteren 1,6-maal meer depressie dan mannen en het gebruik van psychotropica ligt er 2 maal hoger. In de bevolkingsgroep ouder dan 65 jaar neemt bijna één vierde van de vrouwelijke bevolking psychotrope geneesmiddelen. Hierbij gaat het in de eerste plaats om slaapmiddelen.

8% van de bevolking gaf aan hooguit eenmaal per maand contact te hebben met verwanten, kinderen, vrienden of kennissen.

8% van de bevolking (personen van 15 jaar of ouder) gaf aan hooguit eenmaal per maand contact te hebben met verwanten, kinderen, vrienden of kennissen. In het Vlaams en het Brussels Gewest kunnen significant meer personen aangetroffen worden met een (zeer) beperkt aantal sociale relaties (maximaal eenmaal per maand tot helemaal nooit contact met verwanten, vrienden,...). Vrouwen worden significant meer dan mannen gehinderd door fysieke of emotionele problemen in hun normale contacten met anderen. Dergelijke problemen worden ook meer gemeld door diegenen die de eigen gezondheid als slecht tot redelijk inschatten.

5.1.2. Levensstijl en preventie

30% van de Belgische bevolking rookt. 10% van de bevolking kan beschouwd worden als zware rokers.

30% van de Belgische bevolking rookt. 10% van de bevolking kan beschouwd worden als zware rokers. Mannen (37%) geven meer frequent dan vrouwen (24%) aan te roken. Onder de mannen kan tevens de grootste proportie zware rokers aangetroffen worden. 29% van de jongeren tussen 15 en 19 jaar is reeds roker (33% bij de jongens). 4% van de jongeren kan beschouwd worden als zware rokers (10% bij de jongens). In het Vlaamse Gewest ligt het percentage rokers significant lager dan in het Brussels Gewest.

8% van de bevolking verbruikt dagelijks alcohol. Het gemiddelde alcoholverbruik is 5,8 glazen per week per persoon.

85% van de bevolking (80% van de jongeren tussen 15-19 jaar) heeft in de loop van de laatste 12 maanden minimum 1 alcoholische drank genuttigd, 8% verbruikt dagelijks alcohol. Het gemiddelde alcoholverbruik is 5,8 glazen per week per persoon. Het verbruik van alcohol in de laatste 12 maanden ligt hoger in het Vlaams en Waals Gewest (86%) dan in het Brussels Gewest (76%).

In België beoefent 33% geen enkele noemenswaardige vorm van sportieve activiteit.

In België beoefent 18% van de bevolking van 15 jaar en ouder minstens 4 uur per week een lichamelijke (sportieve) activiteit, 33% beoefent geen enkele noemenswaardige vorm van lichamelijke activiteit. Een lager socio-economisch niveau hangt samen met een meer uitgesproken gebrek aan lichamelijke activiteit.

68% van de bevolking van 15 jaar en ouder is in de loop van de laatste tien jaren gevaccineerd geweest tegen tetanus.

32% van de doelgroep (personen van 65 jaar en ouder en personen met meerdere ziekten) is in de loop van de laatste twaalf maanden gevaccineerd geweest tegen griep.

70% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar is gevaccineerd geweest tegen rubeola.

68% van de bevolking van 15 jaar en ouder in de loop van de laatste tien jaren gevaccineerd geweest tegen tetanus (64% in het Vlaams Gewest tegen 70% in het Brussels Gewest en 74% in het Waals Gewest).

32% van de doelgroep (personen van 65 jaar en ouder en personen met meerdere ziekten) is in de loop van de laatste twaalf maanden gevaccineerd geweest tegen griep.

70% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar is gevaccineerd geweest tegen rubeola (74% in het Vlaams Gewest, 63% in het Brussels Gewest en 62% in het Waals Gewest).

59% van de bevolking heeft een correcte kennis van de overdrachtswijze van het HIV-virus. 53% van de bevolking onderscheidt niet efficiënte maatregelen tegen besmetting met het HIV-virus. 69% reageert discriminerend tegenover seropositieve personen en/of mensen besmet met het HIV-virus.

59% van de bevolking heeft een correcte kennis van de overdrachtswijze van het HIV-virus. 53% van de bevolking onderscheidt niet efficiënte maatregelen tegen besmetting met het HIV-virus, 22% heeft tenminste 1 maal een HIV test gehad. Een grote meerderheid van de bevolking (69%) reageert discriminerend tegenover seropositieve personen en/of mensen besmet met het AIDS virus. Het percentage personen met een discriminerende houding tegenover seropositieve personen ligt gevoelig hoger in het Vlaams Gewest (73%) dan in het Brussels (65%) of het Waals Gewest (62%).

De voedingsgewoonten van de bevolking staat nog ver af van de aanbevelingen terzake.

Globaal genomen staat de bevolking nog ver af van de diëtische aanbevelingen: 60% onder hen consumeert bijna dagelijks gesuikerde dranken of snacks; 21% consumeert geen enkel melkproduct op

dagelijkse basis, 28% eet niet minstens eenmaal per week vis en 54% geeft aan bij voorkeur wit brood te eten.

In slechts 62% van de gevallen kan de prenatale opvolging als adequaat beschouwd worden.

In België heeft 62% van de vrouwen die in de laatste vijf jaar bevallen zijn, een prenatale opvolging gehad, die als adequaat kan wordt beoordeeld (voldoende vroeg begin; totaal aantal visites aangepast aan de duur van de zwangerschap), 36% een opvolging van redelijke kwaliteit en 2% een inadequate prenatale opvolging.

65% van de vrouwen verklaart borstvoeding gegeven te hebben.

65% van de vrouwen verklaart borstvoeding gegeven te hebben vlak na de geboorte. Dit percentage tot 52% daalt na zes weken en tot 32% na 3 maand.

84% van de vrouwen, die in de vijf laatste jaren zijn bevallen, hebben een huisbezoek van het ONE of Kind en Gezin gehad.

In België heeft 84% van de vrouwen, die in de vijf laatste jaren zijn bevallen, een huisbezoek van het ONE of Kind en Gezin gehad. Dit bezoek komt meer frequent voor in het Vlaams Gewest (91%) dan in Brussels (59%) en het Waals Gewest (81%).

Slechts 25% van de pasgeborenen slaapt tijdens hun eerste levensjaar in een als veilig te bestempelen omgeving.

In België gebruikt 56% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar (of hun partner) een voorbehoedsmethode.

In België gebruikt 56% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar (of hun partner) een voorbehoedsmethode. Bij de vrouwen die een contraceptiemethode gebruiken, is de pil de meest gebruikte (67%). Daarna volgen sterilisatie (14%), het spiraaltje (14%) en de barrièremethodes (condoom-spiraal) (6%). Het gebruik van contraceptiva hangt samen met de leeftijd: 40% bij de 15-19-jarigen, 65% bij de 20-39-jarigen, 50% bij de 40-49-jarigen en 25% bij de vrouwen tussen 50 en 54 jaar.

Bij controle gaf 27% van de geteste personen aan een te hoge bloeddruk te hebben.

Bij 91% van de volwassen bevolking werd in de laatste 5 jaar de bloeddruk gemeten. 27% van de geteste personen verklaart minstens eenmaal ervan op de hoogte gebracht geweest te zijn dat zijn bloeddruk te hoog was

Het meten van het cholesterolgehalte van het bloed is in de loop van de laatste 5 jaren minstens eenmaal uitgevoerd geweest bij 55% van de bevolking tussen 20 en 64 jaar. 32% van de geteste personen verklaart ervan op de hoogte gebracht geweest te zijn dat zijn cholesterolgehalte te hoog was. Een hogere proportie mannen (37%) dan vrouwen (27%) geeft aan dat zij op de hoogte gebracht geweest zijn van een te hoog cholesterolgehalte.

In België hebben 49% van de vrouwen van 50 tot 70 jaar een mammografie gehad in de loop van de laatste twee jaar.

70% van de vrouwen van 25 tot 64 jaar heeft in de loop van de laatste drie jaar een baarmoederhalsuitstrijkje laten nemen.

In België hebben 49% van de vrouwen van 50 tot 70 jaar een mammografie gehad in de loop van de laatste twee jaar. Bij deze groep vrouwen werd 57% uitgenodigd voor een mammografie door hun huisarts of specialist, 19% heeft gereageerd op een oproepbrief en 14% heeft dit gedaan omwille van een anomalie.

70% van de vrouwen van 25 tot 64 jaar heeft in de loop van de laatste drie jaar een baarmoederhalsuitstrijkje laten nemen, 10% van de 15 tot 19 jarigen en 43% van de 20 tot 24 jarigen.

32% van de bevolking geeft aan slechts soms of nooit een gordel vooraan in de auto te dragen. 69% van de bevolking geeft aan slechts soms of nooit een gordel achteraan in de auto te dragen. 41% van de bevolking kent het bij autorijden toegelaten alcoholpercentage niet.

In België is de globale incidentie van ongevallen, die een vermindering van activiteiten impliceert van 1 dag of meer, gelijk aan 4% in de laatste twee maanden. 32% van de bevolking geeft aan slechts soms of nooit een gordel vooraan in de auto te dragen. Dit percentage loopt op tot 39% bij jongeren tussen 15 en 24 jaar. 69% van de bevolking geeft aan slechts soms of nooit een gordel achteraan in de auto te dragen. Dit percentage loopt op tot 81% bij jongeren tussen 15 en 24 jaar. 41% van de bevolking schat het toegelaten alcoholpercentage in het bloed bij het autorijden fout in.

5.1.3. Medische consumptie

De grote meerderheid van de bevolking in België geeft aan over een vaste huisarts te beschikken. Bijna 80% van de bevolking had in een periode van één jaar tenminste één contact met de huisarts. 35% van de contacten met de huisarts zijn huisbezoeken.

De grote meerderheid van de bevolking in België geeft aan over een vaste huisarts te beschikken. In het Vlaams Gewest en Wallonië ligt dit percentage rond de 95%. In Brussel gaat het om iets minder dan 80% van de bevolking. Bijna 80% van de bevolking had in een periode van één jaar tenminste één contact met de huisarts. Het gemiddeld aantal contacten met de huisarts per jaar per persoon in de bevolking bedraagt 5,9. Dit gemiddelde is hoger bij vrouwen (7) dan bij mannen (4,8). 35% van de contacten met de huisarts zijn huisbezoeken. In het Waals Gewest is dit percentage 45% en in de andere twee gewesten is het 30%. Het aandeel van de huisbezoeken binnen het totaal van de contacten met de huisarts is groot in België. In de lagere opleidingsklassen worden relatief meer huisbezoeken aangevraagd dan in de hogere.

48% van de bevolking heeft het afgelopen jaar tenminste één contact gehad met een arts-specialist. Het gemiddeld aantal contacten per jaar per persoon in de bevolking bedraagt 2,5.

48% van de bevolking heeft het afgelopen jaar tenminste één contact gehad met een arts-specialist. Het gemiddeld aantal contacten per jaar per persoon in de bevolking bedraagt 2,5. Bij mannen zijn de meest frequent geraadpleegde arts-specialisten de orthopedist (19%), de dermatoloog (14%) en de oogarts (10%). Bij vrouwen gaat het om de vrouwenarts (31%), de orthopedist (9%) en de dermatoloog (8%). Oogartsen, dermatologen, orthopedisten en kinderartsen worden doorgaans gecontacteerd zonder verwijzing door de huisarts.

13% van de bevolking is het afgelopen jaar in het ziekenhuis opgenomen geweest. Het gemiddeld aantal opnames per jaar per 100 personen in de bevolking bedraagt in België 12,5.

13% van de bevolking is het afgelopen jaar in het ziekenhuis opgenomen geweest. Het gemiddeld aantal opnames per jaar per 100 personen in de bevolking bedraagt in België 12,5. In 50% ervan bedraagt de duur van opname 3 nachten of korter. Opnames in verband met een bevalling zijn hierbij niet meegerekend. Bij mannen (15 jaar en ouder) blijken problemen van het bewegingsapparaat de meest voorkomende reden voor opname (23%) te zijn, gevolgd door problemen van hart en bloedvaten (16%) en problemen van het spijsverteringsstelsel (14%). Bij vrouwen (15 jaar en ouder) worden problemen van het bewegingsapparaat ook meest vernoemd als reden voor opname (21%), gevolgd door problemen van het spijsverteringsstelsel (16%) en problemen van het genitaal stelsel (15%).

60% van de bevolking geeft aan de voorbije 2 weken geneesmiddelen te hebben ingenomen. 25% geeft aan de afgelopen 2 weken een (vooral niet voorgeschreven) pijnstiller te hebben gebruikt.

60% van de bevolking geeft aan de voorbije 2 weken geneesmiddelen te hebben ingenomen. Voor voorgeschreven geneesmiddelen bedraagt dit percentage 41%, voor niet voorgeschreven geneesmiddelen 33%. Zowel het gebruik van voorgeschreven als van niet voorgeschreven geneesmiddelen is groter bij vrouwen dan bij mannen.

Pijnstillers vormen de meest gebruikte klasse geneesmiddelen: 25% van de bevolking geeft aan de afgelopen 2 weken een (vooral niet voorgeschreven) pijnstiller te hebben gebruikt. Het gebruik van voorgeschreven geneesmiddelen stijgt met de leeftijd, het gebruik van niet voorgeschreven geneesmiddelen varieert daarentegen niet in functie van de leeftijd.

Slechts de helft van de bevolking heeft het afgelopen jaar een contact gehad met de tandarts.

Niettegenstaande de aanbeveling om zesmaandelijks en tenminste jaarlijks een bezoek aan de tandarts te brengen blijkt slechts de helft van de bevolking het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met de tandarts. Ook voor de jongere leeftijdsgroepen ligt dit percentage nauwelijks hoger. In de hoogste opleidings- en inkomensklasse meldt vaker een contact met de tandarts dan in de lagere socio-economische groepen.

15% van de bevolking geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een kinesitherapeut. 8% geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een homeopaat. Slechts 24% van de zestigplussers maakt gebruik van specifieke diensten voor bejaarden.

Gemiddeld geven huishoudens in België maandelijks 4% van het beschikbaar inkomen van het huishouden uit aan gezondheidsverstrekkers, 2% aan (voorgeschreven en niet- voorgeschreven) geneesmiddelen en 1% aan hospitalisatie.

Gemiddeld geven huishoudens in België maandelijks 4% van het beschikbaar inkomen van het huishouden uit aan gezondheidsverstrekkers, 2% aan (voorgeschreven en niet- voorgeschreven) geneesmiddelen en 1% aan hospitalisatie. Deze uitgaven liggen het hoogst bij de 'oudere' huishoudens (huishoudens waarvan de referentiepersoon eerder oud is).

5.1.4. Ongelijkheid in gezondheid

Een eerder laag opleidings- of inkomensniveau hangt samen met een levensstijl die een aantal risicofactoren met zich meedraagt.

Personen met een eerder laag opleidings-, resp. inkomensniveau schatten de eigen gezondheid relatief slechter in dan personen met een hoger opleidings- of inkomensniveau. Een eerder laag opleidings- of inkomensniveau samen met een levensstijl die een aantal risicofactoren met zich meedraagt. Met betrekking tot de medische consumptie kunnen nauwelijks socio-economische verschillen teruggevonden worden. Er zijn wel indicaties terug te vinden voor het feit dat relatief laag opgeleiden, resp. personen met een beperkt (equivalent) huishoudinkomen de kosten voor gezondheidszorgen moeilijker kunnen dragen dan de anderen.

33% van de huishoudens beschouwt hun persoonlijke bijdrage voor gezondheidszorgen als moeilijk of onmogelijk om dragen. 8,5% van de huishoudens diende tijdens het afgelopen jaar de consumptie van gezondheidszorgen uit te stellen omwille van financiële redenen.